

เลขรับที่ พ. ๕๑/๒๕๐๓

เรื่อง การรียานพาหนะที่ใช้ในการกระทำผิด พ.ร.บ. ป่าไม้

กฎหมาย ระเบียบ พ.ร.บ. ป่าไม้ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๐๓

ป.อ. มาตรา ๓๓

เมื่อพระราชบัญญัติป่าไม้ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๐๓ มิได้กำหนดข้อความว่า “โดยมิต้องคำนึงว่าจะเป็นของบุคคลใด และเจ้าของจะรู้เห็นในการกระทำผิดด้วยหรือไม่” ไว้เช่นเดียวกับพระราชบัญญัติอื่น ๆ บทบัญญัติดังกล่าวจึงต้องอยู่ภายใต้บังคับประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๓ เมื่อความปรากฏแก่พนักงานอัยการว่ารถยนต์ของกลางเป็นของผู้อื่นมิได้รู้เห็นเป็นใจด้วยในการที่จำเลยกระทำความผิด การริบทรัพย์สินเป็นโทษอย่างหนึ่งถ้าพนักงานอัยการเห็นว่าไม่มีหลักฐานจะริบทรัพย์สินก็ย่อมที่จะไม่ขอให้รับได้

ข้อเท็จจริงและปัญหา กรมป่าไม้แจ้งว่า นายประสพ กับพวก ต้องหาว่าทำและมีไม้สักไว้ในความครอบครองโดยมิได้รับอนุญาต แต่พนักงานอัยการมิได้ฟ้องขอให้ศาลริบรถยนต์บรรทุกซึ่งผู้กระทำความผิดใช้ในการบรรทุกไม้รายนี้ โดยให้เหตุผลว่าเจ้าของรถมิได้รู้เห็นเป็นใจในการกระทำความผิด กรมป่าไม้เห็นว่าเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติป่าไม้ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๐๓ ประสงค์ให้ริบเครื่องมือเครื่องใช้ในการกระทำความผิดโดยไม่มีข้อยกเว้น การจะสั่งริบหรือไม่ควรเสนอให้ศาลวินิจฉัย จึงขอให้กรมอัยการพิจารณา

คำวินิจฉัย ข้อเท็จจริงตามท้องสำนวนการสอบสวนปรากฏว่ารถยนต์ของกลางเป็นของผู้อื่นซึ่งเจ้าของมิได้รู้เห็นเป็นใจในการกระทำความผิด การริบทรัพย์สินเป็นโทษอย่างหนึ่งสำหรับลงแก่ผู้กระทำความผิด (ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๘) ดังนั้นการจะไปลงโทษริบทรัพย์สินของผู้อื่นซึ่งเขาไม่ได้เป็นผู้กระทำความผิดด้วย จึงย่อมกระทำไม่ได้ (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๒๗๔/๒๔๔๔)

โดยเหตุนี้ ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๓ จึงบัญญัติว่า “ในการริบทรัพย์สิน นอกจากศาลจะมีอำนาจริบตามกฎหมายที่บัญญัติไว้โดยเฉพาะแล้ว ให้ศาลมีอำนาจสั่งให้ริบทรัพย์สินดังต่อไปนี้ด้วย คือ

- (๑) ทรัพย์สินซึ่งบุคคลใดใช้หรือมีไว้เพื่อใช้ในการกระทำความผิด หรือ
- (๒) ทรัพย์สินซึ่งบุคคลได้มาโดยได้กระทำความผิด

เว้นแต่ทรัพย์สินเหล่านี้เป็นทรัพย์สินของผู้อื่น ซึ่งมีได้รู้เห็นเป็นใจช่วยในการกระทำความผิด”

และในบทบัญญัติในภาค ๑ แห่งประมวลกฎหมายอาญานี้ กฎหมายบัญญัติให้ใช้
ในกรณีแห่งความผิดตามกฎหมายอื่นด้วย เว้นแต่กฎหมายนั้น ๆ จะได้บัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น
(มาตรา ๑๗)

เพื่อเป็นการป้องกันและปราบปรามโดยเฉียบขาด กฎหมายบางฉบับจึงบัญญัติเป็น
ข้อยกเว้นจากบทบัญญัติที่ใช้แก่ความผิดทั่วไปในประมวลกฎหมายอาญาเป็นพิเศษ ให้รับทรัพย์
สินของผู้อื่นได้ แม้ถึงว่าผู้นั้นจะมีได้รู้เห็นเป็นใจช่วยในการกระทำความผิดนั้น แต่ทั้งนี้บท
บัญญัตินั้น ๆ ต้องมีความชัดแจ้ง เช่น พระราชบัญญัติควบคุมการส่งออกนอกและการนำ
เข้ามาในราชอาณาจักรซึ่งสินค้าบางอย่าง พ.ศ. ๒๔๘๒ มาตรา ๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา
๓ แห่งพระราชบัญญัติควบคุมการส่งออกนอกและการนำเข้ามาในราชอาณาจักรซึ่งสินค้าบาง
อย่าง (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๔๙๐ ว่า “ ฯลฯ กับให้รับสินค้ารวมทั้งสิ่งที่ใช้บรรจุและพาหนะ
ใด ๆ ที่ใช้ในการบรรทุกสินค้า รวมถึงพาหนะที่ใช้ลากจูงพาหนะบรรทุกสินค้านั้นเสีย โดย
ไม่ต้องคำนึงว่าจะเป็นของบุคคลใด และเจ้าของจะได้รู้เห็นในการกระทำความผิดนั้นด้วยหรือไม่
 ฯลฯ ”

และพระราชบัญญัติสำรวจและห้ามกักกันข้าว พ.ศ. ๒๔๘๙ มาตรา ๑๓ ทวิ ซึ่ง
แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสำรวจและห้ามกักกันข้าว (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๔๘๙ มาตรา
๖ ว่า “ ฯลฯ กับให้รับข้าว รวมทั้งสิ่งที่ใช้บรรจุและพาหนะใด ๆ ที่ใช้ในการบรรทุกข้าว
รวมถึงพาหนะที่ใช้ลากจูงพาหนะที่ใช้บรรทุกข้าว นั้นเสีย โดยไม่ต้องคำนึงว่าจะเป็นของบุคคล
ใด และเจ้าของจะได้รู้เห็นในการกระทำความผิดนั้นหรือไม่ ฯลฯ ”

แต่พระราชบัญญัติป่าไม้ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๐๓ มาตรา ๑๘ (มาตรา ๗๔ ทวิ
แห่งพระราชบัญญัติป่าไม้ พ.ศ. ๒๔๘๔) บัญญัติเพียงว่า “ บรรดาเครื่องมือ เครื่องใช้ สัตว์

พาหนะ ยานพาหนะ หรือเครื่องจักรกลใด ๆ ซึ่งบุคคลได้ใช้ในการกระทำความผิด หรือได้ใช้เป็นอุปกรณ์ให้ได้รับผลในการกระทำความผิดตามมาตรา ๑๑ มาตรา ๔๘ มาตรา ๕๔ หรือ มาตรา ๖๘ ให้ริบเสียทั้งสิ้น ไม่ว่าจะมีผู้ถูกลงโทษตามคำพิพากษาหรือไม่” เท่านั้น บทบัญญัติดังกล่าวนี้นอกจากจะมีได้บัญญัติเป็นข้อยกเว้นจากหลักทั่วไปในประมวลกฎหมายอาญา แล้ว ยังกลับจะเห็นได้ชัดว่าบทบัญญัตินี้อยู่ภายใต้บังคับประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๓ โดยสิ้นเชิง

เมื่อข้อเท็จจริงตามท้องสำนวนการสอบสวนปรากฏว่ารถยนต์ของกลางเป็นของผู้อื่น ซึ่งเขามิได้รู้เห็นเป็นใจด้วยในการที่จำเลยกระทำความผิด ดังนี้ ก็เป็นที่แน่ชัดว่าตามกฎหมายศาลไม่มีอำนาจริบ พนักงานอัยการจะฟ้องคดีต่อเมื่อเห็นว่าผู้จะถูกฟ้องกระทำความผิดและควรได้รับโทษ การริบทรัพย์เป็นโทษอย่างหนึ่ง เมื่อพนักงานอัยการเห็นว่าไม่มีหลักฐานจะให้ริบทรัพย์ ก็ไม่ขอให้ริบทรัพย์ได้ และการที่พนักงานอัยการไม่ฟ้องขอริบรถยนต์ของกลางในคดีนี้ได้เป็นไปตามหลักฐานในท้องสำนวนการสอบสวนเป็นที่ชอบแล้ว.